

Югозападен университет „Неофит Рилски”,
Благоевград

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Даниела Лекина, ЮЗУ „Неофит Рилски”

По конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ с кандидат доц. д-р **Боряна Георгиева Туманова** по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по....(Физическо възпитание и спорт – плуване) , обявен в ДВ. бр. 54/29.06.2021 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукцията, представена от единствения участник в конкурса доц. д-р Боряна Георгиева Туманова, която е изпълнила минималните национални изисквания относно готовността ѝ за заемане на академичната длъжност „професор“.

I. Личностна характеристика на кандидата по обявения конкурс

Доц. д-р Боряна Туманова е „**Майстор на спорта**” по плуване. Национален координатор и треньор по АФА - плуване (за лица с интелектуални затруднения) – от 2007 г. до днес. Директор е на Департамента по спорт от 2017 година. Под нейно ръководство представителния отбор по плуване, мъже и жени на СУ „Св. Климент Охридски“ е завоювал много отличия. Ръководител е на отбора по плуване на Световните Спешъл Олимписки игри през 2007 г. – Шанхай, 2011 г. - Атина, 2015 г. -Лос Анджелис, 2019 г.- Дубай.

II. Количествена характеристика на представените научни публикации

За участие в конкурса доц. д-р Боряна Георгиева Туманова представя общо 21 публикации, включващи 1 самостоятелна монография, 1 книга, 1 учебник, 2 научни статии в реферирани и индексирани списания в международните бази данни „Web of Science“, 4 броя публикации в научни списания в България, 6 доклада от научни конференции в България, 7 доклада от научни конференции в чужбина. Авторски дял в научните трудове е както следва: самостоятелни -14 броя, водещ автор – 7 броя, втори автор – 1брой. От тях 12 са на български език, 8 са на английски език и 1 е на руски език. По вид и брой публикациите са представени в Табл.1

Табл. 1. Публикации, представени по качествени и количествени признаци

№	Вид на публикациите	Авторство				Номерация в списъка на публикациите (№, №,)	Общо	
		Самостоят.		В съавт.			Публ. бр.	Стр. бр.
		бр.	стр.	бр.	стр.			
1	Монография (хабилитационен труд)	1	145	-	-	1.1	1	145
2	Книга	-	-	1	157	1.2	1	157
3	Статии в рефериране и индексирани списания	2	7			1.4, 1.5	2	7
4	Статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране	4	17			1.6, 1.7, 1.8, 1.9,	4	17
5	Доклади от научни конференции в България	4	19	1	6	1.10, 1.11, 1.12, 1.13, 1.14	5	25
6	Доклади от научни конференции в чужбина	4	14	3	11	1.15, 1.16, 1.17, 1.18, 1.19, 1.20, 1.21	7	25
7	Публикувани университетски учебници	1	114			1.3	1	114
Общо:		21	316	1	174		21	490

III. Оценка на публикациите на кандидата извън основния монографичен хабилитационен труд.

Заедно с представената монография - хабилитационен труд за участие в конкурса, доц. д-р Боряна Туманова е представила и други публикации, посочени по-горе. Те могат да бъдат обобщени в няколко основни направления:

- Физическо образование и спорт в образователната система: 13 публикации (№1,2,3,6,7,8,11,13,14,17,18,19,20);
- Адаптирана физическа активност: 9 публикации (№2-гл.10 и 14,4,5,9,12,15,16,18,21).

В публикациите в първото направление са намерили място въпроси за ролята на физическото възпитание, като средство срещу проблеми причинени от модерните технологии, увреждащи организма и здравето. Подробно са описани водещите от тях - умствената умора, увеличаването на теллото над нормата, болките в областта на гръбначния стълб и наличие на дефицити в социалната сфера (№1), въпроси за културата на междуличностната, личностно-груповата и социалната комуникация и общуване със средствата на плувния спорт (№14), поставят се цели за обогатяване на знанията, уменията и компетенциите на университетските преподаватели по спорт и в частност плуване (№ 6, 7, 14, 20) и поемането на отговорност от страна на държавните институции (№ 8, 10, 11, 17, 19). Чрез публикациите в това направление са разгледани въпроси, свързани с развитието на плувния спорт, техниката на придвижване в необичайната за човека водна среда, методите и средствата за обучение, организиране на състезания, правилознание, както и необходимият набор от умения за даване на първа помощ при даване и за обезопасяване на водни басейни (№ 2 - глава 9

“Характеристика на тренировъчния процес по плуване”, глава 11 “Учебно съдържание на програмата по плуване” и № 3).

Публикациите във второто направление разглеждат ролята на адаптираната физическа активност, като незаменим инструмент за изграждането на личността и развитието на хората в неравностойно положение.

Особено внимание е отделено на новата европейска политика и нейното приложение, изразени чрез развитието и разпространението на интегрираните спортове и приложните аспекти на спорта-плуване за хората с увреждания. Разгледани са въпроси, и са представени препоръки за ползите, които спортът носи на тази група граждани - физически и психологически ползи, здравна превенция и социално приобщаване (№ 4, 16), (№ 2 - глава 10 (Управление и контрол на учебно-възпитателния процес по плуване за хора със затруднения). Влиянието на водната среда и плувния спорт върху функционирането на хората с увреждания, са разгледани в (№ 2-глава 14 (Адаптирана програма за обучение по плуване на хора в напреднала възраст или със затруднения). Интегрирането на хора с интелектуални затруднения в общността чрез активна спортна дейност (№ 2 - глава 8 (Хората с увреждания) и № 4).

В публикации (№ 9, 12) се прави анализ на компетенциите сред спортно-педагогическите кадри за практикуване на плувния спорт от хора от различни възрастови групи.

От представената справка с цитиранията и приложения доказателствен материал е видно, че авторката е била цитирана **общо 26 пъти**, от които: в база с данни „**Web of Science - 3 пъти**; цитиранията на публикациите на кандидата в монографии-**2 пъти**, цитиранията в нереферирани списания с научно рецензиране в България -**12 пъти**. Цитиранията в чуждестранни издания на английски език са **9 на брой**.

Под ръководството на доц. д-р Боряна Туманова успешно са **защитили 3 докторанти**.

От представената автобиография става ясно, че доц. д-р Боряна Туманова има активно и компетентно участие като член на екип в **4 университетски научноизследователски проекта**.

Участвала е **20 пъти** като рецензент или автор на становища на монографии, научни книги, дисертационни трудове и научни трудове за придобиване на академични длъжности и научни степени.

Преподавателската дейност на доц. д-р Боряна Туманова е на високо професионално равнище и включва разработването и провеждането на редица лекционни курсове, на практически и семинарни упражнения в бакалавърски и магистърски програми в областта на плувния спорт.

Членува в **редакционни колегии, спортни и обществени организации като:** Член на редакционната колегия за Международната научна конференция на Департамента по спорт при СУ „Св. Климент Охридски“ – от 2014 г. до 2017г.; Член на редакционната колегия за Годишниците на Департамента по спорт при

СУ „Св. Климент Охридски“ – от 2014 г. до днес; Председател на управителния съвет на ПК „Академик-София“ от 2006 досега; Съучредител и член на общото събрание на „Спортен клуб Академик-Софийски университет „Св. Климент Охридски“; Доброволец към „Спешъл Олимпикс“- спорт за хора с интелектуални затруднения 2004 г.до днес .

IV. Оригинални научни приноси, с приложени съответни доказателства:

От представените доказателствен материал, резюмета на научните и трудове и самооценката на автора за собствените научни приноси е пределно ясно, че разработената научна продукция от доц. д-р Боряна Туманова се характеризира с **актуалност и значимост, иновативност и приложимост в националната образователна практика.**

Видно е, че представените публикации са достатъчно на брой, напълно съответстват на проблематиката на обявения конкурс и доказват възможностите на автора за творчески търсения и оптимални практически решения. Множеството цитирания са много добър атестат за значимостта, ефективността и приложимостта на творческата продукция на автора в публикациите и дейностите на колеги преподаватели. Най - открояващи и значими според мен са следните **научни резултати и приноси** на кандидата:

1. Разработена е методика за обучение по плуване за студенти с наднормено тегло, неправилна стойка, умствена умора и асоциализация сред учащите във ВУ. Изведени са четирите водещи вредни последици, причинени от бурния темп на развитие на модерни технологии, в условията на университетското образование.
2. Предложен е модел с ефикасна програма от две години, за превенция и профилактика на вредните последици от модерните технологии, включваща занимания във водна среда
3. Систематизирани са програми за обучение и тренировка в нестандартните възрастови групи – бебета и възрастни хора, както и хора със специални нужди. Предложените програми целят овладяването на основната плувна техника по приятен и достъпен начин и формирането на двигателни навици за по-здравословен начин на живот.
4. Апробиран е „Модел“, които позволява на хора с увреждания да се интегрират в групово обучение и тренировки по плуване с хора без увреждания. Подобрена е организацията и процеса на адаптация за повишаване на тяхната мотивация за повишаване на качеството им на живот.
5. Доказано е мястото на физическите упражнения и ролята на спортния педагог в ежедневието на възрастни хора (65-80 г) живеещи в град София, за превенцията за здравето, повишаване качеството на живот и бързо възстановяване след прекарани заболявания.
6. Изследвана е мотивацията за спортуване в свободното време и в часовете

по спорт на студенти, които не са спортували. Приложена е програма за обучение на младежите по отношение на придобиването на трайни навици за физически активен начин на живот.

7. Проучено е нивото на тревожност на хора с интелектуални затруднения и е анализирана тяхната собствена оценка на ролята на спортните дейности за тяхното личностно развитие, нужди и самочувствие. Приложен е адаптиран метод за обучение със спортове: плуване, ски и джудо.
8. Направен е анализ на развитие на Спешъл Олимпикс България от 2003 г до наши дни. Разгледана е ролята и мисията на организацията Спешъл Олимпикс в България. Проследена е хронологията в участието на световните летни и зимни игри и са посочени постигнатите успехи.

Заклучение:

На основата на ясно откритите значими приноси моменти в научноизследователската и преподавателската дейност на доц. д-р Боряна Георгиева Туманова и високото качество на нейната творческа продукция, **давам с убеденост положително мнение за заемането от нея на академичната длъжност „професор”** по професионалното направление 1.3. Педагогика на обучението по....(Физическо възпитание и спорт – плуване) за нуждите на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – София.

Дата: 22.09.2021 г.

Член на журито: **доц. д-р Даниела Лекина**

(Подпис) *Даниела Лекина*